

Twee bewerkte balksleutels in de kerk van Blauwkapel

De geschiedenis van „de Blauwkapel” is uitvoerig en gedocumenteerd beschreven in een artikel van den Heer C. A. de Kruyff in het Utrechtsch Jaarboekje van 1891. Deze „Bijdrage tot de geschiedenis van de Blauwkapel” leert ons, dat aanvankelijk een Ridderhofstad genaamd „Veen” was gelegen aan de Noordzijde van den ouden Veenweg (of Voordorpsche dijk), die van af de Bilt naar den Gagel loopt. Bezitters van dit afgebroken en verdwenen *Huis te Veen* hebben de Blauwkapel gesticht in het jaar 1451, „naar de plafondschildering de Blauwe Capel” genoemd. In deze kapel was ook een Vicarie gesticht, waarvan de stichter onbekend is. Vanaf het jaar 1586 worden als Collactrice genoemd:

Vrouwe Josina van Wyck, 1586—88.

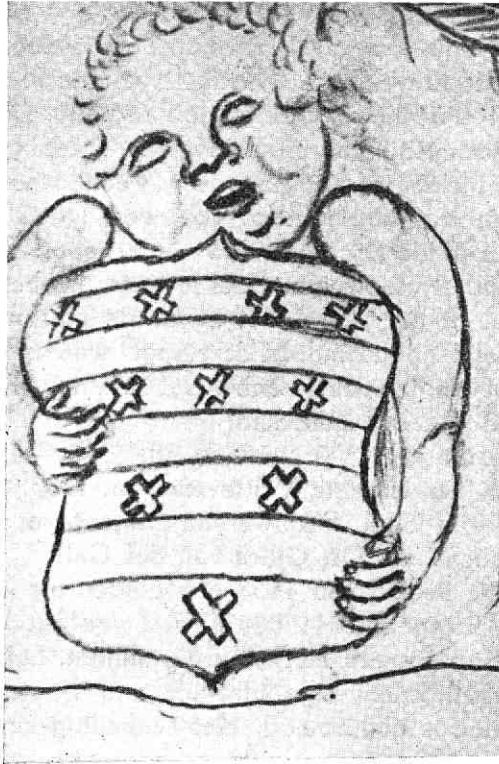
Joffrou van der Haer te Wittevrouwen, 1593.

Douairière van Gent, Vrouwe van Essensteyn, die het goed *te Veen* verkocht aan Dr. Gilles van der Gall.

Deze laatste liet zich in 1638 ook gelden als eigenaar van de kapel, en kreeg in 1641 den sleutel van het kerkgebouw. De Blauwe Kapel is een merkwaardig aan St. Lebuinus¹⁾ gewijd bakstenen kruiskerkje, dat om zijn fraaie verhouding meerdere malen is nagebouwd. Het éénbeukig kerkje is overdekt met houten gewelven, en nu bevinden zich in het priesterkoor een paar weggetimmerde en geverfde balksleutels. Ze stellen putti of kindergestalten voor, die een bewerkt wapenschild dragen, doch zijn wegens de dikke verflagen en wegens de betimmering van het koor ter plaatse moeilijk te fotografeeren, zoodat de lezer met bijgaande potloodschets moet volstaan om zich een denkbeeld er van te vormen.

¹⁾ De latere schrijvers hebben dezen patroonheilige genoemd. Waarschijnlijk is **St. Ludgerus** hier patroon geweest, die vooral in de Vechtstreek voorkomt.

Welk wapen wordt hier voorgesteld? Deze vraag is moeilijker doordat geen heraldische kleuren worden aangegeven. Het eene schild is faaswijze met St. Andrieskruisen versierd, zooals het reeds voorkwam in het geslacht Persyn in de 14e en 15e eeuw; dit geslacht had tot wapen een veld bestaande uit zes fasen afwisselend van goud en azuur, de gouden beladen

met negen St. Andrieskruisen van keel (rood), waarvan vier op de eerste, drie op de tweede, twee op de derde. Dit wapen vinden wij ook nog op het kasteel Nijenrode, want Gerard Splinter van Nijenrode was in 1332 gehuwd met Maria van Persyn van Velsen. Zooals men weet lag het huis Persyn aan de Achterwetering bij Maartensdijk en Blauwkapel, ongeveer 2½ uur ten Oosten van Maarssen. Het is toch nog de vraag, of wij bij het wapenschild in het koor van de Blauwkapel alléén aan Persyn hebben te denken of aan een ander daar-

op gelijkend wapen, n.l. Drakenbosch-Drakensteijn-de Vuursche. Het wapen van Drakensteijn lijkt inderdaad veel op Persijn, doch het schild is gefaasd met goud en rood (8), terwijl het rood beladen is met 10 St. Andrieskruisen geplaatst 4, 3, 2, 1. Niet de kleuren, maar juist het getal St. Andrieskruisen

zeggen ons, dat wij hier dus met het geslacht Drakensteijn of Drakenburg te doen hebben. Gaarne zouden wij hier antwoord hebben op de vraag om welke reden dit wapen in het koor van de Blauwkapel was aangebracht? Waarschijnlijk zal de band moeten gezocht worden in het geslacht van der Haer, waarvan boven één lid als Collatrice genoemd wordt en met het geslacht Drakenborgh of Drakensteijn geparenteerd was. Zoo vernemen wij dat Josina van Drakenburgh in 1533 gehuwd is

met Dirk van Zuilen van de Haar. Het wapenschild dateert wegens den stijl uit de eerste helft der 16e eeuw, zoodat het gewelf waarschijnlijk tijdens het leven van deze genoemde Edellieden is aangebracht. Dit wordt nog waarschijnlijker geacht doordat het andere gekwarteleerde schild het wapen vertoont (2, 3) van de v. Zuilens-Abcoude, dat uit een veld van keel bestaat met drie zuilen van zilver, welke den vorm hebben van een I, terwijl 1, 4 een leeuw vertoont. Het schild gelijkt dus zeer veel op Culemborch-Driebergen, maar is anders gekwarteleerd. Of mag men hier toch aan het wapen van het geslacht Culemborch denken? Het huis Drakenstein bleef in het geslacht van Drakenburg tot het jaar 1546, toen Jan van Culemborg daarmede verleid werd. Volgens van der Aa's Aardrijksk. Wdb. kwam het huis in 1571 aan Vrouwe Johanna van Culemborg, huisvrouw van Karel van Bourgondië.

Hoe het ook zij, de beide schilden welke door putti gedragen en aan lederen riemen bevestigd schijnen, vormen een geestig stuk houtsnijwerk, mooi passend bij het zestiend' eeuwsch met rozetten versierd houtgewelf, dat het schilderachtig kerkje van Blauwkapel zulk een aangenaam en kunstzinnig interieur heeft geschonken.

A. E. RIENTJES.
